

22112952

International Baccalaureate®
Baccalauréat International
Bachillerato Internacional

**CLASSICAL GREEK
HIGHER LEVEL
PAPER 2**

Tuesday 17 May 2011 (morning)

2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Answer four questions from two genres only.

Answer four questions from two genres only. These questions should be taken from the two genres you have studied.

Genre: Epic

Question 1. Homer *Iliad* 6.440–458

440 τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ·
 “ἡ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς
 αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἐλκεσιπέπλους,
 αἱ̄ κε κακὸς ὡς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο·
 οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
 445 αἰεὶ καὶ πρώτοισι μετὰ Τρῷεσσι μάχεσθαι
 ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος ἥδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
 εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἴδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
 ἔσσεται ἥμαρ ὅτ' ἄν ποτ' ὀλώλῃ Ἰλιος ἵρη
 καὶ Πριάμος καὶ λαὸς ἐϋμμελίω Πριάμοιο.
 450 ἀλλ' οὐ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω,
 οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος
 οὔτε κασιγνήτων, οἵ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
 ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
 δοσσον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 455 δακρυόεσσαν ἄγηται ἐλεύθερον ἥμαρ ἀπούρας·
 καί κεν ἐν Ἀργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ιστὸν ὑφαίνοις,
 καί κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηΐδος ἦ Υπερείης
 πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσετ' ἀνάγκη.”

- (a) ἡ καὶ ἐμοὶ ... ἐμὸν αὐτοῦ (lines 441–446). Select **two** characteristic features of the heroic ethos which are present in these lines. [2 marks]
- (b) Translate lines 447–449, εὖ γὰρ ἐγὼ ... Πριάμοιο. [3 marks]
- (c) Scan lines 456–457, καί κεν ... Υπερείης. [2 marks]
- (d) How is Hector perceived throughout the passage? Illustrate your answer with **two** quotations from the text. [3 marks]

Genre: Epic**Question 2. Homer *Iliad* 6.404–424**

ἡτοι δὲ μὲν μείδησεν ιδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ·
 405 Άνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα,
 ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε
 “δαιμόνιε φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδὲ ἐλεαίρεις·
 παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμιορον, ἡ τάχα χήρη
 σεῦ ἔσομαι τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν Άχαιοὶ
 410 πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἴη
 σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
 ἔσται θαλπιωρὴ ἐπεὶ ἀν σύ γε πότμον ἐπίσπης
 ἄλλ' ἄχε· οὐδέ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ.
 ἡτοι γὰρ πατέρος ἀμὸν ἀπέκτανε δῖος Άχιλλεύς,
 415 ἐκ δέ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάουσαν
 Θήβην ύψιπυλον· κατὰ δέ ἔκτανεν Ήετίωνα,
 οὐδέ μιν ἔξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ,
 ἄλλ' ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν
 ἥδ' ἐπὶ σῆμα ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν
 420 νύμφαι ὁρεστιάδες κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.
 οἵ δέ μοι ἐπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν
 οἵ μὲν πάντες ἵω κίον ἥματι Άϊδος εἰσω·
 πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Άχιλλεὺς
 βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς ὀΐεσσι.”

- (a) δαιμόνιε ... ὀΐεσσι (lines 407–424). Identify **four** effective aspects of the rhetorical art used by the speaker. Remember to refer closely to the Greek and to explain your choices.

[8 marks]

- (b) περὶ δὲ ... αἰγιόχοιο (lines 419–420). Give **two** details about the divine beings mentioned.

[2 marks]

- (c) οἵ δέ μοι ... ὀΐεσσι (lines 421–424). Give **two** details about the characteristic features of the Homeric language in these lines.

[2 marks]

Genre: Historiography

Question 3. Thucydides 2.45–46

παισὶ δ' αὐτῷ ὅσοι τῶνδε πάρεστε ἡ ἀδελφοῖς ὅρῳ μέγαν τὸν ἀγῶνα (τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἄπας εἴωθεν ἐπαινεῖν), καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὄμοιοι, ἀλλ' ὀλίγῳ χείρους κριθεῖτε. φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀνανταγωνίστω εύνοιᾳ τετίμηται. εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς,

5 δοσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει ἄπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῖν μεγάλη ἡ δόξα καὶ ἡς ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἡ ψόγου ἐν τοῖς ἀρσεσι κλέος ἦ.

“εἰρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρόσφορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἥδη κεκόσμηνται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἡ πόλις

10 μέχρι ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδε τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα· ἀθλα γὰρ οἵς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἀνδρες ἀριστοὶ πολιτεύουσιν. νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι δν προσήκει ἐκάστω ἀποχωρεῖτε.”

- (a) Who are the addressees mentioned specifically in line 1? [2 marks]
- (b) τὸν γὰρ ... τετίμηται (lines 1–4). How convincingly is Thucydides persuading his audience of the value of posthumous fame? In your answer, refer closely to the text. [3 marks]
- (c) εἰ δέ με ... κλέος ἦ (lines 4–7). How does the Athenian woman appear? Give **two** points with reference to the text. [2 marks]
- (d) Translate ἀθλα ... ἀποχωρεῖτε (lines 11–12). [3 marks]

Genre: Historiography

Question 4. Thucydides 2.43.2–5

κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες ἵδιᾳ τὸν ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐνῷ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ' ἐνῷ ή δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι αἰεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ αἰείμνηστος καταλείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν 5 τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἐκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται.
οὓς νῦν ύμεις ζηλώσαντες καὶ τὸ εὔδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ εὔψυχον κρίναντες μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἀν τοῦ βίου, οἵς ἐλπὶς οὐκ ἔστιν ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἵς ἡ ἐναντία 10 μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται καὶ ἐν οἵς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα, ἣν τι πταίσωσιν. ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρὶ γε φρόνημα ἔχοντι ἡ μετὰ τοῦ [ἐν τῷ] μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ ὁ μετὰ δώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἄμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος.

- (a) Explain the phrase τὸν ἀγήρων ἔπαινον (line 1) in the context of the opening sentence. [2 marks]
- (b) What is the significance of the phrase ἀνδρῶν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος (lines 3–4)? [2 marks]
- (c) What do you think makes the rhetorical force of this extract so powerful? Refer closely to the text when illustrating any **four** significant points. [8 marks]

Genre: Tragedy**Question 5. Sophocles *Oedipus Tyrannus* 408–425**

Τε. εὶ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἵσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κἀγὼ κρατῶ.
 410 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξίφ·
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλόν μ' ὀνείδισας·
 σὺ καὶ δέδορκας κού βλέπεις ἵν' εἴ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις, οὐδ' ὅταν οἰκεῖς μέτα.
 415 ἄρ' οἶσθ' ἀφ' ὧν εἴ; καὶ λέληθας ἔχθρος ὧν
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέοθε καπί γῆς ἄνω,
 καί σ' ἀμφιπλὴς μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρὸς
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους ἀρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὅρθ', ἐπειτα δὲ σκότον.
 420 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν,
 ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ύμέναιον, δὸν δόμοις
 ἀνορμον εἰσέπλευσας, εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνει κακῶν,
 425 ἀ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις.

- (a) Briefly explain why Teiresias is speaking at this point in the play. [2 marks]
- (b) Explain in its context the expression *προστάτου γεγράψομαι* (line 411). [2 marks]
- (c) ἄρ' οἶσθ' ... σκότον (lines 415–419). Show how Teiresias' use of language conveys the gravity of Oedipus' situation. Give **three** examples from the text. [3 marks]
- (d) Explain the allusions to Κιθαιρῶν (line 421), τὸν ύμέναιον (line 422), and τοῖς σοῖς τέκνοις (line 425). [3 marks]

Genre: Tragedy**Question 6. Sophocles *Oedipus Tyrannus* 46–64**

ἴθ', ὡ βροτῶν ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ'· ώς σὲ νῦν μὲν ᾧδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας·
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα
 50 στάντες τ' ἐς ὁρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον.
 ἀλλ' ἀσφαλείᾳ τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν·
 ὅρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότ' αἰσιώ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἵσος γενοῦ.
 ὡς εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 55 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἡ κενῆς κρατεῖν·
 ώς οὐδέν ἔστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
Oι. ὦ παιδες οἰκτροί, γνωτὰ κούκ ἄγνωτά μοι
 προσήλθεθ' ἴμείροντες· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι
 60 νοσεῖτε πάντες, καὶ νοσοῦντες, ώς ἐγὼ
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἔξ ἵσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἐν' ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κούδεν' ἄλλον, ή δ' ἐμὴ
 ψυχὴ πόλιν τε κάμε καὶ σ' ὄμοῦ στένει.

- (a) Explain the significance of the clause ώς σὲ νῦν μὲν ᾧδε γῆ σωτῆρα κλήζει (lines 47–48), in its context. [2 marks]
- (b) Scan lines 59–60, προσήλθεθ' ... ώς ἐγὼ. [2 marks]
- (c) Identify, in the whole extract **four** stylistic devices, which, in your opinion, illustrate Sophocles' literary art. Support your answer with **four** quotations from the Greek text. [8 marks]

Genre: Comedy

Question 7. Aristophanes *Frogs* 135–151

- (a) To what does the phrase ὁ πλοῦς πολύς (line 136) refer? [2 marks]

(b) Who is ἀνὴρ γέρων (line 139), and why is he mentioned in this context? [2 marks]

(c) ως μέγα ... κάκεισε; (lines 141–142). Explain the sarcasm obvious to an Athenian audience. [3 marks]

(d) εἰ που ... ἐξεγράψατο (lines 147–151). What social shortfalls are listed? Name and comment briefly on **three** of them. [3 marks]

Genre: Comedy**Question 8. Aristophanes *Frogs* 1201–1221**

- Εὐ. ἀπὸ ληκυθίου σὺ τοὺς ἐμούς; Αἰ. ἐνὸς μόνου.
 ποιεῖς γὰρ οὕτως ὥστ' ἐναρμόττειν ἄπαν,
 καὶ καδάριον καὶ ληκύθιον καὶ θύλακον,
 ἐν τοῖς ιαμβείοισι. δείξω δ' αὐτίκα.
- 1205 Εὐ. ίδού, σὺ δείξεις; Αἰ. φημί. Εὐ. καὶ δὴ χρὴ λέγειν.
 Αἴγυπτος, ὡς ὁ πλεῖστος ἔσπαρται λόγος,
 ξὺν παισὶ πεντήκοντα ναυτίλω πλάτη
 Ἀργὸς κατασχών— Αἰ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
- Δι. τουτὶ τί ἦν τὸ ληκύθιον; οὐ κλαύσεται;
 1210 Λέγ' ἔτερον αὐτῷ πρόλογον, ἵνα καὶ γνῶ πάλιν.
- Εὐ. “Διόνυσος, ὃς θύρσοισι καὶ νεβρῶν δοραῖς
 καθαπτός ἐν πεύκαισι Παρνασσὸν κάτα
 πηδᾶ χορεύων”— Αἰ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
- Δι. οἵμοι πεπλήγμεθ' αὐθις ὑπὸ τῆς ληκύθου.
 1215 Εὐ. ἀλλ' οὐδὲν ἔσται πρᾶγμα· πρὸς γὰρ τουτοῦ
 τὸν πρόλογον οὐχ ἔξει προσάψαι λήκυθον.
 “οὐκ ἔστιν ὅστις πάντ' ἀνήρ εὐδαιμονεῖ·
 ἢ γὰρ πεφυκὼς ἐσθλὸς οὐκ ἔχει βίον,
 ἢ δυσγενῆς ὄν”— Αἰ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
- 1220 Δι. Εὐριπίδη— Εὐ. τί ἔσθ'; Δι. ύφέσθαι μοι δοκεῖ·
 τὸ ληκύθιον γὰρ τοῦτο πνευσεῖται πολύ.

- (a) ἀπὸ ληκυθίου ... δ' αὐτίκα (lines 1201–1204). What points about Euripides' poetic diction is Aeschylus trying to establish? [2 marks]
- (b) Explain the comic effect in the use of the phrase ληκύθιον ἀπώλεσεν (line 1208). [2 marks]
- (c) Discuss Dionysus' role as a judge in this extract. Illustrate your answer with four examples from the text. [8 marks]

Genre: Philosophy**Question 9. Plato *Crito* 43a9–c8**

Σω. ἄρτι δὲ ἥκεις ἡ πάλαι;

Κρ. ἐπιεικῶς πάλαι.

Σω. εἴτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;

Κρ. οὐ μά τὸν Δία, ὁ Σώκρατες, οὐδ' ἀν αὐτὸς ἥθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ
5 λύπῃ εἶναι, ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ
ἐπίτηδες σε οὐκ ἥγειρον ἵνα ὡς ἥδιστα διάγης, καὶ πολλάκις μὲν δή σε καὶ πρότερον
ἐν παντὶ τῷ βίῳ ηὔδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστώσῃ
συμφορᾷ, ὡς ὁρδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις.

Σω. καὶ γὰρ ἄν, ὁ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὅντα εἰ δεῖ ἥδη
10 τελευτᾶν.

Κρ. καὶ ἄλλοι, ὁ Σώκρατες, τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

Σω. ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸς ἀφίξαι;

Κρ. ἀγγελίαν, ὁ Σώκρατες, φέρων χαλεπήν, οὐ σοί, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ
15 τοῖς σοίς ἐπιτηδείοις πᾶσιν καὶ χαλεπήν καὶ βαρεῖαν, ἦν ἐγώ, ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς
βαρύτατ' ἀν ἐνέγκαιμι.

(a) Explain Crito's specific reasons for visiting Socrates so early. [2 marks]

(b) Translate οὐ μά τὸν Δία ... καθεύδεις (lines 4–5). [3 marks]

(c) To what does ἀγγελίαν χαλεπήν (line 14) refer? [2 marks]

(d) Emphasize the dramatic tension present throughout this extract illustrating your answer with **two** examples. [3 marks]

Genre: Philosophy**Question 10. Plato, *Crito*, 49a2–b11**

Σω. οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἔκοντας ἀδικητέον εἶναι, ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ τινὶ δὲ οὐ; ἡ οὐδαμῶς τὸ γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ώς πολλάκις ήμιν καὶ ἐν

τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολογήθη; ἡ πᾶσαι ήμιν ἐκεῖναι αἱ πρόσθεν ὄμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὅλιγαις ήμέραις ἐκκεχυμέναι εἰσίν, καὶ πάλαι, ὡς Κρίτων, ἄρα τηλικοίδε

5 ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάθομεν ήμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέροντες; ἡ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει ὥσπερ τότε ἐλέγετο ήμιν· εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε δεῖ ήμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πραότερα, ὅμως τὸ γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ;

10 **Κρ.** φαμέν.

Σω. οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

Κρ. οὐ δῆτα.

Σω. οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ώς οἱ πολλοὶ οἰονται, ἐπειδή γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

- (a) οὐδενὶ τρόπῳ ... φαμὲν ἢ οὐ (lines 1–9). Summarize Socrates' argument in these lines. Give **four** stylistic devices of the text which help to make it more persuasive. [8 marks]
 - (b) εἴτε φασὶν ... παντὶ τρόπῳ (lines 6–8). To whom does οἱ πολλοὶ refer? What connection is established here between οἱ πολλοὶ and Socrates himself? [2 marks]
 - (c) Translate οὐ δῆτα ... ἀδικεῖν (lines 12–14). [2 marks]
-